

T.C. YARGITAY CEZA GENEL KURULU

E. 2008/8-44 K. 2008/39

T. 26.2.2008

- **MÜKERRER OY KULLANMA SUÇU (Oy Kullandıktan Sonra Yeniden Oy Kullanmayı veya Buna Kalkışmayı Düzenleyen İki Suç Tipi Arasındaki Temel Farklılık Biri Başka Sandıkta Diğeri Aynı Sandıkta Mükerrer Oy Kullanımını Yaptırırma Bağladığı)**
- **AYNI VE FARKLI SANDIKLARDA MÜKERRER OY KULLANIMI (Oy Kullandıktan Sonra Yeniden Oy Kullanmayı veya Buna Kalkışmayı Düzenleyen İki Suç Tipi Arasındaki Temel Farklılık Biri Başka Sandıkta Diğeri Aynı Sandıkta Mükerrer Oy Kullanımını Yaptırırma Bağladığı)**
- **SEÇMEN KÜTÜĞÜNE MÜKERRER OLARAK KAYDEDİLME (Sanığın Bir Sandıkta Oy Kullandıktan Sonra Ayrıca Başka Bir Sandıkta da Oy Kullandığı - Bu Eylem 298 Ss.Y'nın Md. 160/3'de Yazılı Suç Tipine Uyduğu)**
- **HAPİS CEZASI İLE BİRLİKTE ÖNGÖRÜLMÜŞ OLAN ADLİ PARA CEZASI (Kaldırılmış İse de Mahallinde Mahkemesince Uyarılama Yargılaması Yapılarak Değişikliğinin Gereğinin Yerine Getirilmesi Gerektiği)**
- **UYARLAMA YARGILAMASI (Mükerrer Oy Kullanma Suçu - Hapis Cezası İle Birlikte Öngörölmüş Olan Adli Para Cezası Kaldırılmış İse de Mahallinde Mahkemesince Uyarılama Yargılaması Yapılarak Değişikliğinin Gereğinin Yerine Getirilmesi Gerektiği)**

298/m.[160/3](#),[164/5](#)

ÖZET : Oy kullandıktan sonra yeniden oy kullanmayı veya buna kalkışmayı düzenleyen iki suç tipi arasındaki temel farklılık, 160. maddenin 3. fıkrasının başka sandıkta, 164. maddenin 5. fıkrasının ise aynı sandıkta mükerrer oy kullanımını suç olarak tarif edip yaptırırma bağlamasıdır.

Somut olayda, sanığın 80 no'lu sandıkta oy kullandıktan sonra seçmen kütüğüne mükerrer olarak kaydedilmiş olmasından yararlanarak ayrıca 84 no'lu sandıkta da oy kullandığı saptanmıştır. Bu eylem, 298 sayılı Yasanın [160](#). maddesinin 3. fıkrasında yazılı suç tipine uygundur.

Maddede hapis cezası ile birlikte öngörölmüş olan adli para cezası kaldırılmış ise de, mahallinde mahkemesince uyarılama yargılaması yapılarak anılan yasa değişikliğinin gereğinin yerine getirilmesi gerekmektedir.

DAVA : Sanık Sabit Oğural'ın mükerrer oy kullanma suçundan 298 sayılı Yasanın [160/3](#) ve 765 sayılı TCY'nın [59.](#) maddeleri uyarınca 2 yıl 6 ay hapis ve 366 YTL adli para cezası ile cezalandırılmasına ilişkin Samandağ Asliye Ceza Mahkemesinden verilen 30.12.2005 gün ve 304-680 sayılı hükmün sanık müdafii tarafından temyiz edilmesi üzerine dosyayı inceleyen Yargıtay 8. Ceza Dairesi 21.11.2006 gün ve 2006/4797-8349 sayı ile kararı onamıştır.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı ise 11.02.2008 gün ve 163507 sayı ile;

"... 298 sayılı Yasanın [160.](#) maddesinin başlığı 'Seçmen olmayanların oy vermesi'dir. Yasada belirtilen maddenin amacı seçmen olmayanların oy vermesini engellemektir. 160. maddenin 3. fıkrasında, seçmen olduğu bölgede oy kullandıktan sonra bu kez seçmen olmadığı bölgede oy kullananlara yaptırım getirilmektedir.

298 sayılı Yasanın [164.](#) maddesinin başlığı ise 'Oy verme sonucuna tesir edecek haller'dir. Bu maddenin 5. fıkrasının belirttiği suçun ilk unsuru 'hileli tutum ve davranışlarla' eylemin gerçekleştirilmesidir. Diğer unsur da oy verme sonucuna etkidir. Burada, oy kullanan kişi o bölgede seçmen ise ve ikinci oyu mükerrer yazımdan faydalanarak aynı bölgede kullanıyorsa, oy verme sonuçlarına etki etmeyeceğinden, 298 sayılı Yasanın [164/5](#) madde ve fıkrası ile uygulama yapılmalı, seçmen olmadığı bölgede oy kullandığı takdirde ise, bu kez aynı Yasanın 160/3 madde ve fıkrası ile uygulama yapılmalıdır.

Olayımızda sanık, seçmen olduğu aynı sandık bölgesinde 80 ve 84 nolu sandıklara yazılmış, 28.03.2004 tarihinde yapılan mahalli seçimlerde önce 80 nolu sandıkta, sonra da aynı yerde bulunan 84 nolu sandıkta elindeki özel boyayı silerek aynı seçimde ikinci kez oy kullanmıştır.

Sanığın eyleminde hileli tutum ve davranış olduğu gibi, aynı mekanda seçmen olduğu sandıkta ikinci kez oy kullandığından 298 sayılı Yasanın [164/5](#) madde ve fıkrasının uygulanması gerekmektedir..." görüşü ile itiraz ederek, Özel Daire kararının kaldırılmasını, Yerel Mahkeme kararının bozulmasını istemiştir.

Dosya Yargıtay 1. Başkanlığına gönderilmekle, Yargıtay Ceza Genel Kurulunca değerlendirilmiş ve açıklanan gerekçelerle karara bağlanmıştır:

KARAR : İncelenen olayda;

Sanık Sabit Oğural'ın 1997 yılında düzenlenen Sandık Seçmen Listesi'nde yer aldığı gibi, 2 Aralık 2003 ve 5 Ocak 2004 tarihleri arasında askıya çıkartılan Sandık Seçmen Listesi'ne itiraz etmek suretiyle Hatay Atatürk Mahallesi'ndeki seçmen kaydını Samandağ İlçesine aldırıldığı, böylelikle Samandağ İlçesi, Koyunoğlu Beldesi Cumhuriyet Mahallesi'nde 80 ve 84 no'lu sandıklarda seçmen olarak iki kaydının mevcut olduğu, sanığın 28 Mart 2004 tarihinde yapılan Mahalli İdareler Genel Seçimi'nde önce 80

nolu sandıkta oy kullandığı, ardından da parmağındaki boyayı silmek suretiyle 84 nolu sandıkta ikinci kez oy kullandığı anlaşılmaktadır.

Çözümü gereken sorun, sanığın eyleminin nitelendirilmesine ilişkindir.

Demokrasi, hür, eşit ve dürüst seçim yapılmasını gerektirir. Seçim sonuçları da, seçme yeterliliğine sahip ve seçmen kütüğünde kayıtlı olan seçmenlerin gerçek iradelerini ortaya çıkarmalıdır. Seçimlerde usulsüzlük yapılması ve hile karıştırılması, dürüstlük ilkesini zedeler; seçim sonuçlarının gerçeği yansıtmasını önler. Bu nedenle, seçim güvenliğini zedelemeye yönelik bazı eylemler, 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Yasa'da suç olarak düzenlenmiştir.

Bu bağlamda, Yasanın "Seçmen olmayanların oy vermesi" başlıklı 160. maddesinin 1. fıkrasında: seçme yeterliliği olmadığını bilen kişinin oy verme veya buna teşebbüs, 2. fıkrasında: başkasının adını taşıyarak oy verme veya vermeye kalkışma, 3. fıkrasında ise, oy verdikten sonra başka sandıkta da oy verme veya oy vermeye kalkışma fiilleri suç olarak düzenlenip yaptırıma bağlanmıştır.

Yasanın, "Oy verme sonucuna tesir edecek haller" başlığını taşıyan 164. maddesinin 5. fıkrasında da, oyunu kullandıktan sonra, sandık başında kendisine sürülen özel boyayı silerek, yok ederek veya herhangi bir şekil ve surette fark edilemez duruma getirerek aynı seçimde ikinci defa oy kullanma veya buna kalkışma eylemi yaptırıma bağlanmıştır.

Oy kullandıktan sonra yeniden oy kullanmayı veya buna kalkışmayı düzenleyen bu iki suç tipi arasındaki temel farklılık, 160. maddenin 3. fıkrasının başka sandıkta, 164. maddenin 5. fıkrasının ise aynı sandıkta mükerrer oy kullanımını suç olarak tarif edip yaptırıma bağlamasıdır.

Somut olayda, sanığın 80 no'lu sandıkta oy kullandıktan sonra seçmen kütüğüne mükerrer olarak kaydedilmiş olmasından yararlanarak ayrıca 84 no'lu sandıkta da oy kullandığı saptanmıştır. Bu eylem, 298 sayılı Yasanın [160.](#) maddesinin 3. fıkrasında yazılı suç tipine uygundur. Bu itibarla, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı itirazının reddine karar verilmelidir.

Öte yandan, Özel Dairenin hükmü onamasından sonra 23.01.2008 gün ve 5728 sayılı Yasanın [306.](#) maddesi ile 298 sayılı Yasanın [160.](#) maddesinde değişiklik yapılmış ve maddede hapis cezası ile birlikte öngörülmüş olan adli para cezası kaldırılmış ise de, mahallinde mahkemesince uyarılama yargılaması yapılarak anılan yasa değişikliğinin gereğinin yerine getirilmesi gerekmektedir.

Çoğunluk görüşüne katılmayan Kurul Başkanı Osman Şirin;

"298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Yasanın [160.](#) maddesinde seçmen olmayanların oy vermesi suçu düzenlenmiştir. Maddenin ilk

fıkrasında, seçme yeterliliği olmadığı halde oy veren veya teşebbüs edenlerin, ikinci fıkrasında başkasının adını taşıyarak oy veren veya teşebbüs edenlerin, üçüncü fıkrasında ise, oy kullandıktan sonra başka sandıkta bir kez daha oy kullanan veya buna teşebbüs edenlerin eylemleri yaptırım altına alınmıştır.

Bu düzenlemede, mükerrer oy'un başka sandıkta kullanılması koşul olarak öngörüldüğünden, aynı sandıkta kendi adıyla mükerrer oy kullananların eylemi kapsam dışında kalmaktadır. Dolayısıyla, 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Yasanın yürürlüğe girdiği ilk biçiminde, aynı sandıkta mükerrer olarak oy kullanma eylemleri suç olarak düzenlenmemiştir. Sonraki süreçte, anılan maddede 1979 yılında 2234 sayılı Yasa ve 1983 yılında da 2839 sayılı Yasa ile değişiklikler yapılmışsa da, sadece eylemlerin cezalarının artırılması ile yetinilmiş, suçun unsurlarında hiçbir değişiklik yapılmamıştır.

Öte yandan, 298 sayılı Yasanın kimi maddeleri 17.05.1979 tarih ve 2234 sayılı Yasa ile değiştirilirken, bu bağlamda 93. maddesinde de değişiklik yapılarak oy kullanan seçmenlerin parmağına oniki saat boyunca çıkmayan özel boya sürülmesi zorunluluğu getirilmiştir. Anılan maddenin 3. fıkrasında: "Kurul başkanı, oyunu kullanan seçmene, kimlik kartını verirken, seçmen listesindeki adı hizasına imzasını attırdıktan sonra ayrıca sol elinin işaret parmağını çıkmayan özel boya ile boyayarak bastırır. İmza atamayanların parmak izinin alınması ile yetinilir. Bu parmağı olmayan seçmenin hangi parmağını bastığını yanına yazar. Hiç parmağı olmayan seçmenin boyun nahiyesini bu boya ile işaretler." denilmektedir.

Bu değişikliğin amacı, madde gerekçesinde: "bir kimsenin aynı seçimde birden fazla oy kullanmasını önlemek" olarak açıklanmıştır.

Bu değişikliğe paralel olarak, aynı Yasa ile 164. maddede de değişiklik yapılarak, oy kullandıktan sonra kendisine sürülen özel boyayı silmek, yok etmek veya herhangi bir surette gözle fark edilemez duruma getirerek aynı seçimde ikinci kez oy kullanma veya buna teşebbüs eylemleri maddenin 5. fıkrasında yeni bir suç tipi olarak düzenlenmiştir. Bu değişikliğin nedeni ve hangi eylemler bakımından uygulanmasının amaçlandığı hususunda Anayasa ve Adalet Komisyonu raporlarında bir izahat bulunmamaktadır. Yasalaşma sürecinde Genel Kurul'daki görüşmeler sırasında da bu maddelerin tartışılmadan kabul edildikleri anlaşılmaktadır. Yasa teklifinin madde gerekçesinde ise, ceza hükmü içeren maddelerin tümüne işaret eden bir anlatımla, "... bu maddelerde yapılan değişikliklerle, seçim suçları için öngörülen ceza yaptırımlarına işlerlik kazandırmak ve bu ceza hükümlerinin caydırıcı olma niteliğini artırmak amacıyla, para cezaları 10 misli artırılmış, hapis cezaları ilgili maddelerin hizalarında yazılı ölçüler içinde fazlalaştırılmıştır" denilmektedir.

Görülebileceği üzere 1979 yılında 2234 sayılı Yasa ile gerçekleştirilen değişiklikten sonra mükerrer oy kullanma eylemleri, 298 sayılı Yasanın [160.](#) maddesinin 3. fıkrası ile 164. maddesinin 5. fıkralarında, farklı unsurlarla ve iki ayrı suç olarak düzenlenmiştir. Her

iki maddede, Özel Dairenin onama kararından sonra 23.01.2008 gün ve 5728 sayılı Yasanın [306](#) ve [309](#). maddeleri ile kısmi değişiklikler yapılmış ise de, bu iki suç tipi, unsurları aynen bırakılmak suretiyle yasadaki varlıklarını korumuşlardır.

Bu durumda, madde metinlerinin incelenmesi, her iki maddede öngörülen suçların unsurlarının değerlendirilmesi, bu iki suç tipinden hangisinin somut olayda uygulanabileceğinin ceza hukukunun genel ilkelerine göre saptanması gerekir.

164. maddenin 5. fıkrasında tanımlanan suç tipinde, 160. maddenin 3. fıkrasında öngörülen suçtan farklı olarak, oy kullandıktan sonra sürülen boyanın silinmesi, yok edilmesi veya herhangi bir surette gözle fark edilemez duruma getirilmesi gerekmektedir. Yine bu suçun oluşumu için, aynı seçimde mükerrer oy kullanmak veya kullanmaya teşebbüs yeterlidir. Mükerrer oy'un, öncekiyle aynı veya başka sandıkta kullanılması suçta etkili değildir. Bu yönleri itibarıyla, 164. maddenin 5. fıkrasındaki suç tipi özel bir düzenleme, 160. maddenin 3. fıkrasındaki suç tipi ise, genel bir düzenleme niteliğindedir. Unsuruları gerçekleştiğinde, yaptırımları arasındaki farklılığa bakılmaksızın özel düzenlemenin uygulanması gerekir.

Açıklanan bu hususlar karşısında, sanığın oy kullandıktan sonra parmağına sürülen özel boyayı silip, seçmen kütüğüne mükerrer yazılmasından istifadeyle başka sandıkta ikinci kez oy kullanması eylemi 164. maddenin 5. fıkrasına temas etmektedir." şeklindeki görüş açıklaması ile Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı itirazının kabulü doğrultusunda karşı oy kullanmıştır.

SONUÇ : Açıklanan nedenlerle;

1- Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı itirazının REDDİNE,

2- Dosyanın mahalline gönderilmek üzere Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına tevdiine, 26.02.2008 günü oyçokluğu ile karar verildi.